

Lausunto hyvinvointisuunnitelma 2027-2030

Vastaaja:

-

Vastaus:

28.09.2026, 11.48 - 28.09.2026, 12.36

1. Lausuntoa antavan rooli *

Organisaation tai yhteisön puolesta

2. Organisaation tai yhteisön nimi *

Pyhäjärven kaupunki, kaupunginhallitus 22.9.2026 § 174

3. Mikä taho? Kirjoita muun tahon nimi *

Ei vastauksia

4. Lausuntoa antavan yhteystiedot

Etunimi ja sukunimi	Aino Jompa
Sähköposti	pyhajarvi@pyhajarvi.fi

5. Yleisarvosana koko väestön hyvinvointisuunnitelmasta

Ei vastauksia

6. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Ei vastauksia

7. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa?

Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Pyhäjärven kaupungin lausunto Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelmasta 2027–2030

Pyhäjärven kaupunki pitää Pohteen hyvinvointisuunnitelman keskeisiä tavoitteita pääosin kannatettavina ja katsoo, että Pyhäjärven oma hyvinvointitieto tukee niitä. Suunnitelman toimeenpanossa on kuitenkin tärkeää huomioida kuntien erilaiset lähtökohdat sekä erityisesti se, että ennaltaehkäisevät palvelut ovat tosiasiallisesti kaikkien asukkaiden saavutettavissa.

Digitaaliset palvelut voivat täydentää palveluja, mutta ne eivät saa muodostua niiden ainoaksi väyläksi. Saavutettavuus edellyttää digitaalisten palvelujen rinnalla kasvokkaista ja puhelimitse tapahtuvaa asiointia sekä riittävää paikallista asiakasohjausta ja puheeksiottoa. Tämä on keskeinen edellytys sille, että hyvinvointisuunnitelman tavoitteet toteutuvat myös kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien asukkaiden kohdalla.

Pohteen luonnoksessa todetaan, että varsinaiset mittarit määritellään myöhemmin, ja tässä vaiheessa näkyvissä ovat erityisesti hyte-kertoimen mittarit. Seurannassa on syytä hyödyntää hyte-kertoimen mittareiden lisäksi kuntakohtaista tietoa, kokemustietoa ja laadullista arviointia. Näin voidaan paremmin arvioida sitä, ovatko toimenpiteet parantaneet asukkaiden hyvinvointia ja kaventaneet hyvinvointieroja.

Muita havaintoja

Pohteen suunnitelmassa luonto- ja kulttuurihyvinvointi tunnistetaan osana mielen hyvinvoinnin edistämistä. Pyhäjärven kaupunki esittää, että tätä näkökulmaa vahvistetaan suunnitelman toimeenpanossa ja että kuntien kulttuuri-, liikunta-, kirjasto-, nuoriso- ja luontopalvelut sekä järjestöjen toiminta nähdään olennaisena osana ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä.

Pyhäjärven kaupunki korostaa lisäksi, että hyvinvoinnin edistäminen toteutuu merkittävältä osin kunnan omassa toiminnassa, kuten varhaiskasvatuksessa, koulutuksessa, liikunta- ja kulttuuripalveluissa, kirjastoissa, nuorisotyössä, teknisissä palveluissa, osallisuustyössä ja yhteistyössä järjestöjen ja seurakunnan kanssa.

On hyvä, että Pohde pyrkii vahvistamaan asukkaiden mahdollisuuksia edistää omaa ja läheistensä hyvinvointia sekä tukea järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa. Vastaavasti selkeä yhteistyön ja työnjaon sopiminen esimerkiksi palveluohjauksessa, tiedonkulussa ja tiedolla johtamisessa on keskeistä. Suunnitelman toimeenpanossa tulisi määritellä mahdollisimman konkreettisesti kuntien ja Pohteen vastuut, vastinparit, yhteiset toimintaprosessit sekä se, miten yhteistyön toimivuutta arvioidaan.

Erityisen tärkeää on varmistaa, ettei yhdyspintatyö jää ainoastaan yhteistyörakenteiden tai verkostojen tasolle. Yhteistyön tulee näkyä asukkaalle sujuvana palveluna ja selkeänä ohjautumisena oikean tuen piiriin.

Pyhäjärven kaupunki pitää hyödyllisenä, että Pohteen ja kuntien yhteistyössä varauduttaisiin myös tilanteeseen, jossa jonkin ennaltaehkäisevän palvelun tai toiminnan järjestämisestä vastaava yhdistys ei enää pysty jatkamaan toimintaansa. Tällöin tulee olla selkeästi määriteltä, kuka vastaa toiminnan jatkuvuudesta ja millä tavoin palvelu tai toiminta korvataan, jos sillä on merkittävä rooli asukkaiden hyvinvoinnin edistämisessä. Lisäksi Pyhäjärvi pitää perusteltuna lisätä yhdistystoimijoille suunnattua koulutusta esimerkiksi hankerahoituksista ja yhteistyöstä Pohteen ja kuntien kanssa sekä ylipäättään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista.

Palveluista ja toiminnasta tiedottamiseen tulee puolestaan kiinnittää erityistä huomiota: tiedon tulee tavoittaa kohderyhmät monikanavaisesti, eikä palveluun osallistumisen tai avun saamisen edellytyksenä saa olla se, että henkilö osaa itsenäisesti etsiä tietoa digitaalisista kanavista.

8. Yleisarvosana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta

Ei vastauksia

9. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Ei vastauksia

10. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa?

Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten osalta on tärkeää vahvistaa ennaltaehkäisevää ja arjen ympäristöissä tapahtuvaa työtä. Tämä vastaa hyvin Pyhäjärven omia painopisteitä, joissa korostuvat lasten ja nuorten yhteisöllisyys, hyvinvointitaidot, myönteiset elintavat ja fyysinen toimintakyky.

Pohteen ja kuntien yhteistyössä tulee huolehtia siitä, että lapset, nuoret ja perheet tavoitetaan myös ilman digitaalisten palvelujen käyttöä. Varhainen tunnistaminen ja puheeksiotto edellyttävät riittävää läsnäoloa lasten ja nuorten arjen toimintaympäristöissä sekä toimivaa yhteistyötä kuntien, koulujen, opiskeluhuollon ja Pohteen palvelujen välillä. Erityisesti ennaltaehkäisevissä palveluissa on tärkeää varmistaa, ettei palvelujen piiriin pääsy riipu lapsen, nuoren tai perheen digitaidoista, laitteista tai sähköisten palvelujen käytön mahdollisuuksista.

Pohteen suunnitelmassa terveelliset elintavat ja fyysinen aktiivisuus sisältyvät lasten ja nuorten arjen rutiinien kehittämiskohteeseen. Pohde esittää muun muassa yhteisen elintapaohjausmallin kehittämistä sekä kuntien liikunta-, koulu-, varhaiskasvatus- ja ateriapalvelujen yhteistyötä. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on syytä näkyä suunnitelman toimeenpanossa ja seurannassa nykyistä selvemmin omana kokonaisuutenaan.

Suunnitelmassa korostetaan varhaista tukea lapsen ja nuoren arjessa, koululäsnäolon tukemista, kiusaamisen ehkäisemistä sekä yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamista. Näiden osalta suunnitelmassa painotettu monialainen yhteistyö onkin tarpeellista – myös sen johtamiseen tulee panostaa. Toimintamalleissa on syytä säilyttää riittävä paikallinen joustavuus. Koulut, varhaiskasvatus ja muut lasten ja nuorten palvelut tuntevat paikallisen toimintaympäristön, ja Pohteen palvelujen tulee muodostaa niiden kanssa aidosti toimiva kokonaisuus. Yhteinen perhekeskusjohtorakenne on muotoutumassa erittäin toimivaksi, Pohteen perhekeskuspalvelut onkin tunnistettu keskeiseksi tahoksi hyvinvointisuunnitelmassa. Tämä on hyvä asia.

Pyhäjärven kaupunki on huolissaan lasten ja nuorten lisääntyvistä pahoinvoinnin ilmiöistä mm. lisääntyvinä ilkivallan ja väkivallan tekoina. Pohde ja kunnat yhteistyössä pyrkivät parantamaan lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ja löytämään työlle lisäresursseja paikkaamaan järjestöjen väheneviä voimavaroja.

11. Yleisarvosana työikäisten ja nuorten aikuisten hyvinvointisuunnitelmasta

Ei vastauksia

12. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Ei vastauksia

13. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa? Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Työikäisten ja nuorten aikuisten hyvinvointisuunnitelma

Pyhäjärven kaupunki pitää tärkeänä, että työikäisten ja nuorten aikuisten hyvinvointia tarkastellaan kokonaisuutena, jossa työkyky, mielenterveys, taloudellinen hyvinvointi, työllistyminen, osallisuus ja terveelliset elintavat liittyvät toisiinsa. Tämä vastaa myös Pyhäjärven oman hyvinvointisuunnitelman painopisteitä.

Pohteen tavoitetta työikäisten työkyvyn parantamisesta tulee toimeenpanna tavalla, joka mahdollistaa toimenpiteiden kohdentamisen myös kuntakohtaisen tiedon perusteella. Alueellisten keskiarvojen rinnalla tarvitaan tietoa siitä, missä kunnissa ja väestöryhmissä työkyvyn tuen tarve on suurinta.

Työikäisten ja nuorten aikuisten palveluissa on lisäksi tärkeää varmistaa todellinen saavutettavuus. Kaikilla ei ole omaa tietokonetta, älypuhelinta, internetyhteyttä tai pankkitunnuksia vahvaa tunnistautumista edellyttäviin palveluihin. Kaikilla ei myöskään ole riittäviä digitaalisia valmiuksia etsiä hyvinvointitietoa, käyttää omahoito-ohjelmia tai täyttää omia tietoja sähköiseen palveluun. Jos ainoa mahdollisuus asioida on digitaalinen palvelu, avun hakemisen kynnyks voi muodostua kohtuuttoman korkeaksi.

Pyhäjärven kaupunki pitääkin tärkeänä, että esimerkiksi elintapaohjaukseen, mielenterveyttä tukeviin palveluihin ja muihin ennaltaehkäiseviin palveluihin on mahdollista päästä myös kasvokkain tai puhelimitse. Palvelun saaminen ei saa käytännössä edellyttää asiakkaalta omaa digitaalista laitetta, internetyhteyttä tai mahdollisuutta käyttää vahvan tunnistautumisen välineitä.

14. Yleisarvosana ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmasta

Ei vastauksia

15. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Ei vastauksia

16. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa?

Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma

Ikääntyneen väestön osalta Pyhäjärven kaupunki pitää erityisen tärkeänä palvelujen monipuolista saavutettavuutta. Pyhäjärven omassa hyvinvointisuunnitelmassa ikäihmisten digiosaaminen on nostettu omaksi painopisteekseen, ja kaupungissa on jo kehitetty muun muassa ikääntyneille suunnattua digitukea.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen ei saa tarkoittaa sitä, että palvelujen käyttö edellyttää asiakkaalta välttämättä omaa laitetta, internetyhteyttä tai pankkitunnuksia. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ja ikääntyneiden kohdalla tulee muistaa turvata mahdollisuus saada palvelua myös kasvokkain tai puhelimitse. Tämä koskee esimerkiksi elintapaohjausta, apuvälineiden hankintaa, omahoitoa ja hyvinvointia tukevien palvelujen piiriin hakeutumista. Kynnys hakea apua kasvaa, jos ainoa paikka missä voi etsiä tietoa, hakea apua, varata aikaa, katsoa omia terveystietoja on julkinen paikka, kuten esimerkiksi kirjaston tietokone.

Pohteen omassa suunnitelmassa saavutettavuuteen sisältyvät muun muassa kielellinen, visuaalinen ja digitaalinen saavutettavuus. Pyhäjärven näkemyksen mukaan tähän tulee lisätä selkeästi myös asiointin monikanavaisuus ja mahdollisuus henkilökohtaiseen palveluohjaukseen. Digitaalisesti saavutettava ei automaattisesti tarkoita tosiasiallisesti saavutettavaa palvelua.

Ennaltaehkäisevien palvelujen onnistumista ei myöskään tule arvioida pelkästään sen perusteella, kuinka paljon palveluihin tai ryhmiin hakeutuu osallistujia. Jos esimerkiksi FINGER-ryhmiin tai muuhun ennaltaehkäisevään toimintaan ei löydy osallistujia, vähäinen osallistujamäärä ei välttämättä tarkoita palvelutarpeen puuttumista.

Syynä voi olla se, ettei tieto palvelusta ole saavuttanut kohderyhmää tai että palveluun hakeutuminen edellyttää asiakkaalta sellaisia digitaalisia valmiuksia, joita hänellä ei ole.

Tämän vuoksi Pyhäjärven kaupunki pitää tärkeänä, että Pohteen ennaltaehkäisevien palvelujen toteuttamisessa ja seurannassa turvataan riittävä paikallinen asiakasohjaus, puheeksiotto ja henkilökohtainen neuvonta. Esimerkiksi kansanterveyshoitajien, ikäneuvolan tai muiden paikallisten vastaanottojen kaltaisilla toimintamuodoilla on tärkeä tehtävä siinä, että palvelujen ja ennaltaehkäisevän toiminnan piiriin tavoitetaan myös ne henkilöt, jotka eivät löydä palveluja itsenäisesti digitaalisista kanavista.

17. Olen tutustunut kyselyn [tietosuojaselosteeseen](#) ja ymmärrän, miten antamiani henkilötietoja käsitellään. Hyväksyn tietojeni käsittelyn tietosuojaselosteen mukaisesti. *

Kyllä